

ՎԵՐԱՊԱՏՐԱՍՏՈՂ ԿԱԶՄԱԿԵՐՊՈՒԹՅՈՒՆ
ՀՀ ԿԳՄՄՆ «ՄԱՐՏՈՒՆՈՒ Տ. ԱԲՐԱՀԱՄՅԱՆԻ
ԱՆՎԱՆ ԱՎԱԳ ԴՊՐՈՑ »ՊՈԱԿ

ԱՎԱՐՏԱԿԱՆ ՀԵՏԱԶՈՏԱԿԱՆ ԱՇԽԱՏԱՆՔ

ԹԵՄԱ՝ ՏՅՏ գործիքների կիրառումը ուսուցման արդյունավետությունը
բարձրացնելու նպատակով

ԱՆՑԿԱՑՄԱՆ ՎԱՅՐԸ՝ Վարդենիս

ԱՇԽԱՏԱՆՔԻ ՂԵԿԱՎԱՐ՝ Հասմիկ Բեյբության

ՈւՍՈՒՑՉՈՒՂԻ՝ Մերի Շաբոյան

ԴՊՐՈՑ՝ Վարդենիսի համար 3 հիմնական դպրոց

2022թ.

ՎԱՐԴԵՆԻՍ

Բովանդակություն

Ներածություն	3
Գրական ակնարկ	5
Փորձարարական հետազոտություն	9
Խմբի նկարագիր	12
Հետազոտության ընթացք	13
Փորձարարական դաս 1	13
Փորձարարական դաս 2	15
Տվյալների մշակում և վերլուծություն	16
Եզրակացություն	17
Օգրագործված գրականության ցանկ	18
Հավելված	
Դասապլան 1	
Դասապլան 2	

Ներածություն

21-րդ դարը համակարգիչների, տեղեկատվական, հաղորդակցական ու խաղային տեխնոլոգիաների սրընթաց զարգացման ժամանակաշրջան է: Տեղեկատվական տեխնոլոգիաները և համակարգիչը կարևոր տեղ են զբաղեցնում ուսումնական գործընթացում՝ ընձեռելով նոր հնարավորություններ ուսուցիչներին և սովորողներին: Ժամանակակից հասարակությունը կրթական հաստատություններին նոր մարտահրավերներ է առաջադրում, որոնք կապվում են տեղեկատվության հոսքի աճի հետ և պահանջվում է կրթական համակարգի արդիականացում: Ժամանակակից դպրոցում բավականին շատ է կարևորվում տեղեկատվական տեխնոլոգիաների դերը, քանի որ այն բարձրացնում է ուսուցման արդյունավետությունը: Տեղեկատվական տեխնոլոգիաների կիրառումը դասի ժամանակ ակտիվացնում է աշակերտներին, ստեղծում է համագործակցային մթնոլորտ, թույլ է տալիս աշակերտներին արտահայտել իրենց սեփական մտքերն ու գաղափարները, ուսուցման գործընթացը դարձնում է աշակերտների համար հետաքրքիր և ակտիվությամբ լի: Մա ինքնստիսթյան խթանում է աշակերտների ներգրավվածության աստիճանը դասին: Կարելի է պնդել, որ ներգրավվածության խնդիրը արդյունավետ լուծելու համար բարենպաստ նախապայման է հանդիսանում նոր տեղեկատվական տեխնոլոգիաների հնարավորությունների կիրառությունը դասին:

Այսպիսով, տվյալ հետազոտական աշխատանքի հիմնական նպատակն է վերլուծել և հիմնավորել տեղեկատվական տեխնոլոգիաների կիրառումը դասերին և նրա դերը ուսուցման գործընթացում՝ աշակերտների ներգրավվածության ապահովման տեսակետից: Աշխատանքի առաջնային խնդիրների շարքում առանձնանում են հետևյալները.

1. Ուսումնասիրել և վերլուծել հիմնախնդիրն վերաբերող հայեցակարգային մոտեցումները, մասնագիտական գրականություն, մանկավարժության ոլորտի մասնագետների և մտածողների տեսական դրույթները:

2. Ուսումնասիրել տեղեկատվական տեխնոլոգիաների կիրառման առանձնահատկությունները դպրոցում:

3. Մշակել և մանկավարժական պրակտիկայում փորձարկել դասերի նմուշ օրինակներ՝ տեղեկատվական տեխնոլոգիաների կիրառմամբ:

4. Հարցումներ իրականացնել աշակերտների շրջանում՝ պարզելու համար՝ արդյունավետ է արդյոք տեղեկատվական տեխնոլոգիաների կիրառումը դասաժամերին՝ աշակերտների ներգրավվածության ապահովման տեսակետից:

Դպրոցական պրակտիկայում տեղեկատվական տեխնոլոգիաների կիրառման հիմնական ուղղություններն են.

- համակարգիչը՝ որպես գիտելիքների ստուգման միջոց;
- լաբորատոր գործնական աշխատանք՝ համակարգչային մոդելավորման կիրառմամբ;
- տեխնոլոգիաները՝ որպես ցուցադրման միջոց նոր նյութը բացատրելու ընթացքում;
- անհատական համակարգիչը՝ որպես ինքնակրթության միջոց:

Տեղեկտվական նորանոր տեխնոլոգիաներով հագեցած հարափոփոխ մեր աշխարհում ուսուցիչներին ու աշակերտներին անհրաժեշտ է ճիշտ տեղեկատվություն, ճիշտ աղբյուրներից և ճիշտ ժամանակին: Հաջողության հասնելու կարևոր գրավական է անհրաժեշտ տեղեկություններն ուղղակիորեն ձեռք բերելու հնարավորությունը:

Աշակերտների առաջադիմությունը, ներգրավվածությունը դասին կարող է մեծապես շահել երբ ուսուցման ու ուսումնառության գործընթացում տեխնոլոգիաների կիրառումը դառնա կանոն:

Գրական ակնարկ

Ըստ տեխնոլոգիայի մի ընդհանուր սահմանման, այն մի գործիք է, որն օգնում է կազմակերպել և իրականացնել կոնկրետ գործողություններ և նպատակներ: Փոփոխությունների հետ կապված իրենց նպատակներին ծառայելու համար տեխնոլոգիաները պետք է համակցված, միահյուսված լինեն տվյալ կրթօջախի ամբողջ կառուցվածքի մեջ (Чудинов И., Информационные системы и технологии, М.: 2013, էջ 15): Տեխնոլոգիապես հագեցված դպրոցները, որոնք կիրառում են տեղեկատվական - հաղորդակցական տեխնոլոգիաները (ՏՀՏ) կրթական նպատակներով, նշանակալի արդյունքներ են տալիս աշակերտների համար՝ հատկապես նրանց ներգրավվածության ապահովման առումով (Թոփուզյան Ա., Տեղեկատվական տեխնոլոգիաները տարրական դպրոցում, Երևան, 2018, էջ 69):

Բարձր են լինում այդպիսի դպրոցների սաների ստուգողական աշխատանքների ցուցանիշները, ուսման հանդեպ նրանք ունենում են ավելի դրական վերաբերմունք, դասավանդման գործընթացում ավելի ուշադիր են և ներգրավված:

Բազմաթիվ են ՏՀՏ-ների կիրառման դրական հետևանքների մասին վկայող ուսումնասիրությունները, ինչպիսին է, օրինակ, Հայաստանի Դպրոցների Փոխկապակցման Ծրագիրը (ՀԴՓԾ) (Հայաստանի Դպրոցների Փոխկապակցման Ծրագիր //

<https://am.usembassy.gov/hy/education-culture-hy/educational-exchange-hy/>): Դրա

շրջանակներում իրականացված հետազոտություններն ապացուցում են, որ ՏՀՏ-ների կիրառումը բարենպաստ առաջընթաց է բոլոր աշակերտների համար՝ անկախ նրանց տարիքից, սեռից, սոցիալական կարգավիճակից և այլ հատկանիշներից:

Տեխնոլոգիապես հարուստ միջավայրում աշակերտը ոչ միայն շարունակում է լավ ցուցանիշներ պահպանել ստուգողական աշխատանքներում, այլև զարգացնում է այնպիսի կարողություններ, որոնք սովորաբար չեն չափվում: Համակարգչի օգնությամբ կրկնողական վարժությունների, տեսաձայնային տարբեր ծրագրերի, տեսադիսկերի, վիդեո և աուդիո տեխնոլոգիաների և հեռուսուցման միջոցով:

Ինչպես նշում է Պ.Սամոյլենկոն, «կրթական ինտերակտիվ տեխնոլոգիաների միջոցով (համակարգչով ստեղծված իրավիճակներ, համացանց, լազերային

սկավառակներ) աշակերտները սովորում են ինչպես դասակարգել բազմակողմանի տեղեկություններ, բացահայտել միտումներ, կատարել ընդհանրացումներ, փոխանակել արդյունքները և յուրացնում են կազմակերպչական և խնդիրների լուծման հմտություններ» (Самойленко П.И. Информационные технологии в науке и образовании, М.: 1998, էջ 78):

Աշակերտներն ուսումնառական այդպիսի միջավայրում հետազոտում և տարբեր կերպերով վերարտադրում են բազմազան տեղեկություններ, իրազեկ են դառնում սոցիալական հիմնախնդիրներին: Բացի այդ, նրանք դառնում են ավելի ինքնավստահ, արդյունավետորեն են հաղորդակցվում բարդ խնդիրների դեպքում, դառնում ինքնուրույն սովորողներ և նախաձեռնողներ, լավ գիտակցում են իրենց ունակությունների բնագավառները և իրենց կարողությունները պատրաստակամորեն փոխանցում են ուրիշներին:

Որոշ քննադատներ մտահոգություն են հայտնում այն մասին, որ տեղեկատվական տեխնոլոգիաների կիրառությունը դպրոցում, ընդհակառակը, անբարենպաստ ազդեցություն են թողնում ուսումնական գործընթացի վրա, աշակերտներին դարձնում են առավել մեկուսացված մեկը մյուսից, պակասում է հաղորդակցությունը, կորցնում են իրենց մտքի ձկունությունը և մարդկանց հետ շփվելու կարողությունը: Սակայն ուսումնասիրությունները ցույց են տալիս, որ այս անհանգստություններն անհիմն են:

Հետևյալ կետերն ամփոփ ներկայացնում են S2S-ների կիրառության առավելությունները և դրանց ազդեցությունը աշակերտների վրա:

- ✓ Բազմազան կերպերով աշակերտները հետազոտում և վերարտադրում են տեղեկատվությունը;
- ✓ Աշակերտներն ավելի լավ են հասկանում շրջակա պայմանները և ավելի ինքնավստահ են դառնում;
- ✓ Ավելի արդյունավետորեն են կարողանում հաղորդակցվել բարդ թեմաներով;
- ✓ Ձեռք են բերում ինքնուրույնություն;
- ✓ Գիտակցում են իրենց կարողությունների շրջանակը և պատրաստակամ են հաղորդել իրենց փորձը;
- ✓ Կարողանում են ավելի սերտ համագործակցել;
- ✓ Ապագայի նկատմամբ ձեռք են բերում ավելի դրական հեռանկարներ:

SZS-ներն օգնում են նյութի նկատմամբ հետաքրքրություն զարգացնել, միավորել զգայական պատկերները, միջառարկայական զուգահեռները և իրական կյանքի հետ կապը, ինչպես նաև օգնում են ուսուցումը հարմարեցնել սովորողների ուսումնառության անհատական ոճերին: Այսինքն, աշակերտներին հնարավորություն է տրվում աշխատել իրենց սեփական արագությամբ և հանդես գալ սեփական նախաձեռնություններով: Ինտերնետից օգտվող աշակերտների մոտ շատ ավելի լավ են զարգացած տեղեկությունների կառավարման՝ տեղեկատվությունն ինքնուրույն որոնելու, ընտրելու, հավաքելու, ուսումնասիրելու և դասակարգելու կարողությունը, ինչպես նաև հաղորդակցման ու մտքերի ներկայացման հմտությունները:

Այսպիսով, SZS-ները աշակերտներին կապում են հարափոփոխ աշխարհին և նրա առաջադրած պահանջներին: Բազմաթիվ ուսումնասիրություններ վկայում են, որ SZS-ները զգալի, դրական ազդեցություն են ունենում կրթության վրա: Ուսումնասիրություններում ի հայտ եկած կարևոր կետերից են հետևյալը:

- SZS-ները զգալի դրական ազդեցություն են ունեցել աշակերտի առաջադիմության վրա:
- Դրական արդյունքներ գրանցվել են առարկայական բոլոր բնագավառներում, նախադպրոցական տարիքից մինչև բարձրագույն կրթություն, ընդհանուր և հատուկ մանկավարժության ասպարեզում:
- Փորձն ապացուցում է, որ ինտերակտիվ տեսանյութը արդյունավետ է հատկապես այն ժամանակ, երբ ուսուցվող հմտություններն ու հասկացություններն ունեն տեսողական մաս:

Հաստատվել է նաև այն, որ SZS-ները կարևոր դեր են խաղում նաև սովորելու նկատմամբ աշակերտի մոտ դրական վերաբերմունքի ձևավորման, ինչպես նաև աշակերտի ինքնահաստատման հարցում:

SZS-ների ներմուծումը ուսումնական միջավայր ուսումը դարձրել է ավելի աշակերտակենտրոն, նպաստել է համագործակցային ուսումնառությանը և ուսուցիչ-աշակերտ փոխհարաբերություններին: Այսպիսով, կրթական գործունեության մեջ փոխվում է շեշտադրությունը՝ ուսուցչակենտրոնից դեպի աշակերտակենտրոն և դասավանդումից դեպի աշակերտի ինքնուրույն ճանաչողական գործունեություն

(Աստվածատուրյան Ս., Տեղեկատվական-հաղորդակցական տեխնոլոգիաների կիրառումը հանրակրթական դպրոցում, Երևան, 2004 թ., էջ 45):

Հարկ է նշել, որ ՏՀՏ-ների արդյունավետության աստիճանը կախված է աշակերտների կոնկրետ խմբից, էլեկտրոնային ծրագրերի դիզայնից, ուսուցչի դերից, աշակերտների խմբավորումից և թե որքանով են տեխնոլոգիաները մատչելի աշակերտների համար: Համակարգչով փոքր խմբերի աշխատանքն ավելի արդյունավետ կարող է լինել այն ժամանակ, երբ նրանք անցել են համագործակցության գործընթացի վերաբերյալ նախապատրաստական դասընթաց:

Փորձելով համակարգչային տեխնոլոգիաները միահյուսել դասավանդման մեջ՝ ուսուցիչները ստիպված են կրթության մասին իրենց պատկերացումները վերաքննել և ավելի ստեղծագործ մոտեցումներ ցուցաբերել աշակերտներին սովորելու նորանոր հնարավորություններ ընձեռնելու հիմնախնդրում: Փաստորեն, ՏՀՏ-ները հնարավորություն են տալիս փոխել ուսուցիչների ու աշակերտների ավանդական դերերը: Քանի որ այս տեխնոլոգիաներն ինքնին տեղեկությունների աղբյուրներ են, կարևորվում է ուսուցիչների դերը որպես խորհրդատու- ուղեցույցներ և քանի որ այս տեխնոլոգիաները վերահսկում-գնահատում են նյութի յուրացումը, աշակերտներն էլ կարող են դառնալ ակտիվ սովորողներ, ձգտեն յուրացնել այնպիսի հմտություններ, որոնք հնարավորություն կտան լուծել իրենց առջև դրված խնդիրները:

Փորձարարական հետազոտություն

Սովորողների ճանաչողական գործունեության ակտիվացման համար շատ կարևոր է ճիշտ կազմակերպել գիտելիքի յուրացման յուրաքանչյուր փուլի՝ ընկալման, ընթրման, ընդհանրացման (հասկացությունների ձևավորումը), ամրապնդման, հմտությունների և կարողությունների ձևավորման, դրանց կիրառման, ստուգման և գնահատման (ինքնագնահատումը) գործընթացները:

Ժամանակակից տեղեկատվական տեխնոլոգիաների հարմարեցումը մանկավարժական գործընթացներին հնարավորություն է տալիս ուսուցման ընթացքում՝ զարգացնել սովորողների մտավոր գործողությունները, դատողություններ անելու, համեմատություն և ընդհանրացում կատարելու կարողությունները՝ դրանով իսկ ապահովելով ուսուցման անհատականացումը արդյունավետ դարձնել գիտելիքների վերարտադրման գործընթացը հատուկ թեստավորման ծրագրերի, լսելու, փորձագիտական գնահատականների և այլնի օգնությամբ:

Աշակերտների իմացական գործունեության ակտիվացման համար չափազանց արդյունավետ միջոց են մուլտիմեդիա տեխնոլոգիաները: Մուլտիմեդիան ժամանակակից համակարգչային տեղեկատվական տեխնոլոգիա է, որն իր մեջ ներառում է տեքստը, ձայնը, վիդեոտեսագրությունը, գրաֆիկական պատկերն ու անիմացիան: Այն ծրագրային միջոցների և սարքավորումների միջոցով տեղեկատվության ապահովում է, ինչը թույլ է տալիս մարդուն ընկալել այդ տեղեկատվությունը մի քանի զգայարանների միջոցով:

Ուսուցման արդյունավետ մեթոդներից է տեղեկատվական տեխնոլոգիաների կիրառմամբ անցկացվող դիդակտիկական խաղը: Այն օգնում է աշակերտներին՝ ձևավորել այնպիսի հատկանիշներ, ինչպիսիք են ինքնաճանաչումը, ինքնավերահսկողությունն ու ինքնակարգավորումը: Որոշ խաղեր՝ կառուցված լինելով տարբեր աստիճանի դժվարության մակարդակով, հնարավորություն են տալիս տարբերակված աշխատանք կազմակերպել դասարանում, անհատական մոտեցում ցուցաբերել մտավոր զարգացման տարբեր մակարդակ ունեցող երեխաների նկատմամբ: Խաղը, որպես կանոն, պետք է լինի դինամիկ, ունենա որոշակի նպատակ: Խաղն անցկացնող մանկավարժը պետք է տիրապետի խաղի վարման մեթոդիկային:

կարողանա ճիշտ ընտրել խաղն ու համապատասխանեցնել այն ուսուցման նպատակին, հաշվի առնի այն հանգամանքը, որ դասի ընթացքում կիրառվող խաղային տարրերը կարող են նպաստել սովորողի իմացական գործունեության զարգացմանը և ակտիվացմանը, եթե

անմիջականորեն բխեն դասի թեմայից, նրա խնդիրներից, ազդեն երեխաների զգացմունքների վրա և միայն զվարճացնող բնույթ չկրեն: Գիտակցի, որ խաղի միջոցով ձևավորվում են սովորողի համագործակցային կարողությունները, ներքին ազատության և ընկերական աջակցության զգացողությունը: Դրանք մտերմացնում են խաղի մասնակիցներին, խորացնում նրանց փոխհարաբերությունները, նպաստում բարենպաստ դասարանական մթնոլորտի բարելավմանը:

Տեղեկատվական տեխնոլոգիաների կիրառմամբ դիդակտիկական խաղերը նպաստում են նաև մանկավարժական համատեղելիության հաստատմանը՝ քանի որ ուժեղացնում են մանկավարժական ազդեցության ուժը, հարստացնում են երեխայի՝ մեծերի հետ շփման սոցիալական փորձը և ուսուցիչ-աշակերտ փոխազդեցությունը: Խաղի կանոններին ենթարկվելը աշակերտի մեջ ձևավորում են գիտակցված ենթարկվածություն, որը ոչ միայն չի վիրավորում նրա արժանապատվությունը, այլ ավելին՝ նպաստում է նրա ինքնակարգավորման մեխանիզմների ձևավորմանն ու վարքի կարգավորմանը: Մույն աշխատանքի համատեքստում մեր կողմից իրականացվել է հետազոտություն՝ պարզելու, թե ինչպես է իրականացվում դասապրոցեսը տեղեկատվական տեխնոլոգիաների կիրառմամբ և որքանով է այն արդյունավետ:

Այսպիսով, անդրադառնալով տվյալ հետազոտական աշխատանքի բուն ընթացքին, ներկայացնենք դրան վերաբերող հիմնական դրույթները:

Հետազոտական աշխատանքի նպատակն էր պարզել, թե SՅՏ միջոցները որքանով են նպաստում դասի ժամանակ աշակերտների ներգրավվածության ապահովմանը:

Ելնելով առաջադրված նպատակից, հետազոտության ընթացքում առաջնորդվել ենք հետևյալ խնդիրների պարզաբանմամբ.

- Դիտարկել աշակերտների ներգրավվածության մակարդակի փոփոխությունները՝ կախված SՅՏ միջոցների կիրառությունից;
- Անցկացնել փորձնական դասեր՝ կիրառելով SՅՏ միջոցներ դասանյութի մատուցման ընթացքում;
- Աշակերտներին առաջադրել կատարել թեմատիկ հանձնարարություններ՝ SՅՏ միջոցների կիրառմամբ:

Ելնելով առաջադրված նպատակից, ձևակերպում եմ հետազոտության հիմնական վարկածը հետևյալ կերպ. ՏՀՏ միջոցների կիրառության օգնությամբ հնարավոր կլինի զգալիորեն բարձրացնել աշակերտների ներգրավվածությունը դասին:

Դասարանը այս պարագայում հանդես է գալիս, որպես հետազոտության օբյեկտ: Հարկ է նշել նաև, որ փորձարկումն իրականացվել է բնական միջավայրում, անմիջականորեն դասի ընթացքում, իսկ ուսումնասիրության է ենթարկվել մեկ դասարանը: Այդ իսկ պատճառով հետազոտությունը բնութագրվում է, որպես բնական, գծային հետազոտություն:

Ուսուցիչը անմիջականորեն մասնակցել է իրականացվող գործընթացին, ներգրավված լինելով հետազոտության մեջ, որպես ղիտարկող: Ընդ որում, ղիտարկումը կրել է կրկնվող բնույթ, քանի որ անցկացվել է 2 փորձնական հետազոտական դաս՝ հստակ առաջադրված նպատակներով և կիրառված համապատասխան նյութերով և ՏՀՏ միջոցներով:

Տվյալների հավաքագրման մեթոդներն են հանդիսացել ղիտարկումը, անկետավորումը, հարցաթերթիկները:

Խմբի նկարագիր

Հետազոտությունս անցկացրել եմ Վարդենիսի համար 3 հիմնակա դպրոցում 6-րդի գ դասարանում: Դասարանում սովորում են 17 աշակերտ, որոնցից 8-ը աղջիկ են՝ 9-ը տղա:

Լավ են սովորում 5 աշակերտ, ունենք միջին մակարդակի սովորող 8 աշակերտ, իսկ թույլ սովորող 4 աշակերտ:

Հետազոտության ընթացք

Փորձարարական դաս 1

Հետազոտական դասերն անցկացվել են VI դասարանի աշակերտների հետ, որտեղ սովորում են 17 աշակերտ: Առաջին դասին նրանց առաջարկվել է ծանոթանալ նոր ուսումնական թեմայի հետ, որն էր " Ереван", իսկ դասի նպատակն էր զարգացնել նոր բառապաշար, ամրապնդել գիտելիքները այս թեմայի շուրջ: Բացի դա, դասի ընթացքում առաջադրվել են նաև այլ նպատակներ, մասնավորապես.

- Նպաստել աշակերտների համագործակցության խթանմանը դասի ժամանակ;
- Նպաստել աշակերտների՝ ազատ և անկաշկանդ հաղորդակցմանը միմյանց հետ;
- Խթանել աշակերտների ինքնագնահատականի և ինքնավստահության բարձրացմանը դասի ընթացքում:

Դասի ընթացքում նկատվում էր աշակերտների ներգրավվածության դրվագային արտահայտություն, այսինքն մի քանի աշակերտներ բավականաչափ մեծ հետաքրքրություն էին ցուցաբերում ուսումնասիրվող թեմայի շուրջ, այլ աշակերտները՝ չէին տարբերվում զգալի մեծ ներգրավվածությամբ: Հետազոտող ուսուցիչը օժանդակող հարցերի միջոցով, քննարկումներ կազմակերպելու օգնությամբ փորձեց բարձրացնել աշակերտների ակտիվությունը դասի ժամանակ, նրանց մոտ ներգրավվածություն խթանել: Այս ընթացքում շեշտադրվում էր աշակերտների՝ միմյանց հետ համագործակցելու կարողության զարգացումը:

Ընդհանուր, ամփոփելով առաջին դասի արդյունքները, կարող ենք նշել. 17 աշակերտներից 4-ը բավականաչափ ակտիվ էին դասի ժամանակ և մասնակցում էին թե քննարկումներին, թե ուսուցչի կողմից առաջադրված հարցադրումներին, 6-ը փորձում էին մասնակցություն ցուցաբերել և ուսուցչի՝ իրենց ուղղված հարցադրումներից հետո, փորձում էին պատասխանել դրանց, սակայն նրանց ակտիվությունը զգալիորեն ցածր էր: Եվ 7 աշակերտ գրեթե չէին մասնակցում դասապրոցեսին:

Հաջորդ դասի համար աշակերտներին հետաքրքրելու և նրանց ակտիվացնելու համար հանձնարարվեց համակարգչի միջոցով տեղեկատվություն գտնել Երևան քաղաքի մասին: Բացի դա, նպատակ ունենալով խթանել աշակերտների

համագործակցությունը և համատեղ աշխատելու կարողությունը՝ նրանց հանձնարարվեց յուրաքանչյուրի կողմից քարտեր պատրաստել՝ Երևան քաղաքի իրենց նախընտրած

տեսարժան վայրերի վերաբերյալ, և այդ քարտերը հաջորդ դասին նրանք պետք է փակցնեն ընդհանուր պաստառի վրա:

Փորձարարական դաս 2

Երկրորդ դասի ժամանակ աշակերտներից յուրաքանչյուրը պատրաստել էր բավականին հետաքրքիր քարտ՝ դրա վրա տեղադրելով գունեղ և գեղեցիկ կերպով ձևավորված տեղեկատվություն Երևանի տեսարժան վայրերի մասին: Աշակերտները աշխատել էին միասին, յուրաքանչյուրը որոշակի տեսարժան վայրի մասին տեղեկատվություն էին դուրս բերել համացանցից, միմյանց հետ հաղորդակցվելով և պայմանավորվելով, որպեսզի մեկի ընտրած տեսարժան վայրը չնչկնի մյուս աշակերտի ընտրած նյութը: Յուրաքանչյուր աշակերտ հետաքրքրություն դրսևորեց աշխատանքի նկատմամբ, քանի որ գրեթե բոլոր աշակերտները լավ էին պատրաստվել, իրենց պատասխանատու զգալով ընդհանուր դասարանի լավ աշխատանքի համար:

Կարելի է փաստեր, որ աշակերտների համատեղ ուսումնական գործունեությունը հաջողվել էր և հասել իր նպատակին՝ ապահովել բոլոր աշակերտների ներգրավվածությունը: Դրան էր նպաստել նաև համակարգչի կիրառությունը տնային հանձնարարության կատարման ժամանակ: Շարունակելով առաջին դասին սերտված ռազմավարությունը՝ երկրորդ հետազոտական դասի ընթացքում աշակերտները շարունակեցին S2S միջոցների կիրառմամբ իրենց դասը:

Դասի ավարտին աշակերտների գիտելիքների և հմտությունների յուրացման մակարդակը պարզելու համար նրանց առաջարկվեց հայտորոշիչ թեստ, որի արդյունքներով հնարավոր եղավ հասկանալ նաև յուրաքանչյուր աշակերտի ներգրավվածության մակարդակը, ինչպես նաև դրա փոփոխությունը նախորդ դասի համեմատ:

Ընդհանուր, 17 աշակերտներից և ոչ ոք առանց մասնակցության չմնաց, այսինքն չկար այնպիսի աշակերտ, որ առաջադրանքը կատարած և այն ներկայացրած չլիներ:

Յուրաքանչյուր աշակերտ իր ստեղծագործական մտքի չափով պատրաստել էր բավականին հետաքրքիր քարտ և մատուցել դրա բովանդակությունը դասի ժամանակ: Աշակերտները բավականին ոգևորված էին նաև նախորդ դասի հետ համեմատած, քանի որ նրանց բավականաչափ հետաքրքրել էր աշխատանքը համացանցի միջոցով:

Տվյալների մշակում և վերլուծություն

Զգալիորեն աճեց նաև դասարանի պատկերը՝ աշակերտների ընդհանուր ներգրավվածության առումով: 17 աշակերտներից 6-ը բավականաչափ ակտիվ էին մասնակցում դասին, վստահ և կայուն կերպով ներկայացնում էին տնային հանձնարարությունը և մասնակցություն էին ցուցաբերում ընդհանուր քննարկումներին, կիսվում իրենց կարծիքով և

տպավորություններով: Մյուս 6-ը նույնպես փորձում էին ներգրավվել դասի մեջ և ներկայացնել իրենց կատարած աշխատանքը, որը բավականաչափ հետաքրքրել էր իրենց:

Համեմատելով առաջին և երկրորդ հետազոտական դասերի ընթացքում արձանագրած պատկերը, պարզ երևում է, որ ՏՀՏ միջոցների կիրառումը, համագործակցային մթնոլորտի ստեղծումը դասի ընթացքում, ինչպես նաև ստեղծագործական մոտեցում պահանջող առաջադրանքի հանձնարարումը զգալիորեն նպաստեցին աշակերտների ակտիվության և ներգրավվածության աճին: Գրեթե ոչ մի աշակերտ անմասն չմնաց դասից, յուրաքանչյուրը աշխատանք էին կատարել և ներկայացրեցին այն ամենայն պատասխանատվությամբ:

Այսպիսով, կիրառելով ՏՀՏ միջոցները, դրանք համադրելով համագործակցային մթնոլորտի ապահովման հետ, հնարավոր եղավ հասնել հետազոտական սկզբնական փուլում առաջադրված նպատակին՝ նպաստել աշակերտների ներգրավվածության խթանմանը:

Եզրակացություններ

Աշխատանքի ուսումնասիրության և հետազոտության արդյունքում հանգել ենք հետևյալ եզրակացությունների:

SՀS կիրառումը դպրոցում աշակերտին հնարավորություն է տալիս հմտացնել կողմնորոշվելու, փոխանակելու և տիրապետելու կարողությունը տեղեկատվական աշխարհում: SՀS-ի կիրառումը դպրոցում հանգեցնում է բացատրողական-նկարագարող մատուցման փոխարինմանը՝ կիրառականով: Աշակերտը դառնում է ակտիվ մասնակիցը ուսուցման գործընթացում, իսկ ուսուցիչը՝ հանդես է գալիս որպես օգնական, խորհրդատու, խրախուսում անհատականությունը, ինքնատիպությունը, նախաձեռնությունն ու անկախությունը: Նյութի մատուցումը SՀS տեխնոլոգիաների միջոցով ավելի էմոցիոնալ, մատչելի և գրավիչ է դարձնում նյութը, իսկ աշակերտին տալիս է կառավարելու և ինքնակառավարվելու հմտություն:

Իհարկե, տեղեկատվական տեխնոլոգիաները երբեք չեն փոխարինել ու չեն փոխարինի ուսուցիչներին: Սակայն ուսուցիչները, ովքեր իրենց դասապրոցեսում կիրառում են տեխնոլոգիաները և ավելի նորարար են, հավանաբար կփոխարինեն այն ուսուցիչներին, ովքեր չեն կիրառում դրանք:

Այսպիսով, դպրոցում ուսուցման գործընթացում տեղեկատվական տեխնոլոգիաների օգտագործումը հնարավորություն է տալիս ակտիվացնելու սովորողների ճանաչողական և մտավոր գործունեությունը:

Մենք գիտենք, որ SՀS համարվում են արդյունավետ ձև դասագործընթացում, և դա փաստել են մեր հարցմանը մասնակցած ուսուցիչների մեծամասնությունը:

Մուլտիմեդիա ներկայացումները թույլ են տալիս ներկայացնել ուսումնական նյութը որպես պայծառ տեղեկատու պատկերների համակարգ: Այս դեպքում ներգրավված են ընկալման տարբեր ալիքներ, ինչը հնարավորություն է տալիս տեղեկատվություն դնել ոչ միայն փաստացի, այլև ասոցիատիվ ձևով:

Տեղեկատվական տեխնոլոգիաները օգնում են երեխաներին դառնալ ավելի ակտիվ և անկախ աշակերտներ, թույլ են տալիս սովորել միմյանցից և օգտվել տեղեկատվության ամենալայն շրջանակից:

Գրականության ցանկ

1. Աստվածատուրյան Ս., Տեղեկատվական-հաղորդակցական տեխնոլոգիաների կիրառումը հանրակրթական դպրոցում, Երևան, 2004
2. Թովուզյան Ա., Տեղեկատվական տեխնոլոգիաները տարրական դպրոցում, Երևան, 2018
3. Հայաստանի Դպրոցների Փոխկապակցման Ծրագիր // <https://am.usembassy.gov/hy/education-culture-hy/educational-exchange-hy/>
4. Самойленко П.И. Информационные технологии в науке и образовании, М.: 1998
5. Чудинов И., Информационные системы и технологии, М.: 2013

ՀԱՎԵԼ ՎԱԾ

Դասապլան 1

Ուսուցիչ՝ Մերի Շաբոյան

Առարկա՝	Ռուսաց լեզու	Ամսաթիվ	15.04.2022թ.	Կիսամյակ	2	Դասարան	6
Խմբի նկարագիր	Դասարանում սովորում են 17 աշակերտ,որոնցից 8-ը աղջիկ են՝ 9-ը տղա:						
Թեմա՝	" Ереван"						
Օգտագործվող նյութեր	Համակարգիչ Դասագիրք Նկարներ						
Դասի նպատակը՝	<ol style="list-style-type: none"> 1. Ուսուցանել դասի թեման, ծանոթացնել Երևան քաղաքի հետ, ծանոթացնել Երևան քաղաքի տեսարժան վայրերի հետ: 2. Մշակել արտահայտիչ ընթերցանություն; 3. Ձևավորել և զարգացնել հաղորդակցական կարողությունները՝ ունկնդրելու միջոցով; 4. Հարստացնել բառապաշարը նոր բառերով: 5. Ձարգացնել հասկանալու, կազմելու և բանավոր խոսքում նախադասություններ գործածելու կարողությունը: 						

Ուսուցման փաստեր,որոնք կփաստեն, որ ուսուցումը տեղի ունեցավ

Վերջնարդյունքները	Աշակերտը կկարողանա .զարգացնել ընթերցանությունը .զարգացնել լսելու և հասկանալու կարողությունները .զարգացնել բանավոր և գրավոր խոսքը: Փաստացի վերջնարդյունքի չափանիշ .յուրացնել նոր դասը ՏՀՏ-ի միջոցով :			
Գործողություններ	Դասի փուլերը	Ուսումնական գործունեություն	Ուսումնական գործունեություն	Առանցքային հարցեր
Ժամ/ տևողություն		Ուսուցիչ	Աշակերտներ	

5-10ր	Աշակերտները ողջունում են ուսուցչին և տեղավորում իրենց տեղերում, Հարցերի միջոցով անցածի կրկնություն	Ողջունում է աշակերտներին - Բացակա աշակերտներին է գրանցում Հարցերի ուղղում աշակերտներին	Աշակերտների ուշադրությունը կենտրոնացնում է դասին Հարցերի պատասխանում	
15-20ր	Ընթացք	Տալիս է ուղորդող հարցեր Նկարների և տեսահոլովակի ցուցադրում	Ուսուցչի ուկնդրում, Դիտում տեսահոլովակ, պատասխանում ուղորդող հարցերին Ընթերցում և թարգմանում են տեքստը:	
7-10ր	Ավարտ	Ուսուցիչը ուղղում է հարցեր աշակերտներին դասի թեմայով Գրավոր աշխատանքի կատարում	Աշակերտները պատասխանում են ուսուցչի հարցերին Գրավոր աշխատանքի կատարում	
Տնային աշխատանք 3-5ր		Օգտվելով Համակարգչից պատրաստել քարտեր Երևան քաղաքի վերաբերյալ: Կատարել վարժություն՝ 2-րդը, 6-րդը:		

Դասապլան 2

Ուսուցիչ՝ Մերի Շաբոյան

Առարկա՝	Ռուսաց լեզու	Ամսաթիվ	17.04.2022թ.	Կիսամյակ	2	Դասարան	6
Խմբի նկարագիր	Դասարանում սովորում են 17 աշակերտ, որոնցից 8-ը աղջիկ են՝ 9-ը տղա:						
Թեմա՝	" Ереван"						
Օգտագործվող նյութեր	Համակարգիչ Դասագիրք Նկարներ						
Դասի նպատակը՝	<ol style="list-style-type: none"> 1. Ուսուցանել դասի թեման, ծանոթացնել Երևան քաղաքի հետ, ծանոթացնել Երևան քաղաքի տեսարժան վայրերի հետ: 2. Մշակել արտահայտիչ ընթերցանություն; 3. Ձևավորել և զարգացնել հաղորդակցական կարողությունները՝ ունկնդրելու միջոցով; 4. Հարստացնել բառապաշարը նոր բառերով: 5. Չարգացնել հասկանալու, կազմելու և բանավոր խոսքում նախադասություններ գործածելու կարողությունը: 						

Ուսուցման փաստեր, որոնք կփաստեն, որ ուսուցումը տեղի ունեցավ

Վերջնարդյունքները	<p>Աշակերտը կկարողանա</p> <ul style="list-style-type: none"> .զարգացնել ընթերցանությունը .զարգացնել լսելու և հասկանալու կարողությունները .զարգացնել բանավոր և գրավոր խոսքը: <p>Փաստացի վերջնարդյունքի չափանիշ</p> <p>.յուրացնել նոր դասը SՀS-ի միջոցով :</p>		
Գործողություններ	Դասի փուլերը	Ուսումնական գործունեություն	Ուսումնական գործունեություն
Ժամ/տևողություն		Ուսուցիչ	Աշակերտներ

5-10ր	Աշակերտները ողջունում են ուսուցչին և տեղավորում իրենց տեղերում, Հարցերի միջոցով անցածի կրկնություն	Ողջունում է աշակերտներին - Բացակա աշակերտներին է գրանցում Հարցերի ուղղում աշակերտներին	Աշակերտների ուշադրությունը կենտրոնացնում է դասին Հարցերի պատասխանում	
15-20ր	Ընթացք	Ուսուցիչը հավաքում պատրաստված քարտերը: Հերթականությամբ կանչում երեխաներին գրատախտակի մոտ, որպիսզի ներկայացնեն իրենց աշխատանքը:	Ներկայացնում են իրենց կատարած աշխատանքները: Ցուցադրում նկարները	
7-10ր	Ավարտ	Ամփոփում է նյութը հարցերի միջոցով:	Պատասխանում են հարցերին և իրենց պատրաստած քարտերը փակցնում պաստառին:	
Տնային աշխատանք 3-5ր	Պատմել սովորել "Օ Ереване" դասը			